

DAGSINS MEINING

Umhvörvi og tilvitska

Útvarpið hefur havt sera áhugaverða samrøðu við mann, sum nýtir stóran part av orku síni til at virka fyri øktum umhvørvismedviti og tilvitsku um náttúruna. Finnbogí Joensen í Vestmanna hevur æruna av, at hugtakið "grønur skúli" er komið inn í føroyskt mál. Í fleiri ár hevur hesin maður virkað ótroyttiliga fyri at vekja áhuga hjá børnum og vaksnum fyri umhvørvi og náttúru, og kann hetta virksemi ikki yvirmetast. Vit hava nógv at takka hesum manni fyri. Og verður eru hetta heldur ikki seinastu orð vit hoyra frá honum. Tíverri eru alt ov fáir føroyingar, sum vilja brúk tið og orku uppá netupp umhvørvismálið, men ein glotti er so at hóma, at røddir eru frammi á tingi um at raðfesta málið hægri.

Føroyska náttúran er stórbar og hugtakandi. Hetta ger, at vit kanska í tí dagliga ikki geva okkum far um, at náttúra okkara ikki er "stór". Hon er í roynd og veru lítil, soleiðis at skilja, at hon tolir ikki nógv av. Menniskjan við sínum ótroyttliga virkisfýsni ávirkar alla tíðina nátturu og umhvørv. Við vatn-orkuútbýggingina finga vit reina orku, víst so. Men samstundis hvurvu stór og rik náttúruøki, sjáld-samar urtir hvurvu með alla, og fuglaslag í hópatali mistu síni livistøð. Vit kundu nevnt mong onnur dømi um, at framburður kostar náttúruni dyrt. Sein-asta domið er Litlihlómur á Trongisvágfirði. Onnur dømi er tann stóra útsýkkingin hjá Tórshavnar býráð í Hoyvikshaganum. Øll unna vit teimum ungu at seta búgv, men vit hugsa ikki um prisin, nevniliga, at eitt hitt ríkasta øki til heiðafugl í landinum hvørtur eftir einum degi so at siga. Vit kundu hildið fram: vegagerð, havnagerð, útsýtkkingar, frárensl í vøtn og áðir – alt telur uppá náttúruna. Fyri ikki at tosa um alt fòðurið frá alingini, ið er við til at dálka firðir og sund.

Tað er tí sera umráðandi, at vit læra at fara væl um tað, sum eftir er. Í hesum høpi er uppvaksandi ættar-lið lykil til hugburð, ið fevnir um náttúru- og um-hvørvistilvitsku. Av hesi orsök eiga vit at fegnast um, at vit eiga fólk, sum virka fyri oktari tilvitsku um náttúru og umhvørvi. Men tað er ikki nóg mikið, at einstaklingar og feløg eru virkin. Hetta er eisini og ikki minst ein uppgáva hjá foreldrum og skúla. Tað er tað at vóna, at slíkar sendingar, sum tann vit her hava sípað til, fara at fáa foreldur og skúlafólk til at gera teirra besta til tess at venja børn og ung at fara væl um og vera góð við okkara náttúru. Tað er so satt sum ofta sagt, at náttúruna hava vit bert til láns frá okkara eftirkomarum. Hetta eiga øll at hava í huga. So halt fram Finnbogí. Spirar tínir geva og fara at bera ávøktur. Kanska onkrir av okkara politikarum hava hoyrt tín boðskap og taka hann til sín. Miðlarnir eru tí fyri m.a. at byggja brýr og fáa boðskapir og góð mál út til fólkíð og politisku skipanina. Hetta málið eigur ikki at vera undantakið, heldur regulin.

Sosialurin

Sosialurin

Sosialurin
Stovnaður: 1927
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
jan@socialurin.fo
Blaðstjóri: Eiríkur Lindenskov
eiriku@socialurin.fo
Figgjarleiðari: Jákup Mørk
jakup@socialurin.fo

Marknaðardeild: lysing@socialurin.fo
Finnbjørg Nattedstad
finnbjorg@socialurin.fo
Durita Simonsen durita@socialurin.fo

Myndamenn:
Álvur Haraldsen alvur@socialurin.fo
Jens Kristian Vang jensk@socialurin.fo

Sosialurin

Norðurlond – ein heildarmarknaður á mentanarøkinum

Helga Hjörvar

Mentanarsamstarvið mill-um Norðurlond er fjøltátt-að, og hesin táttur hevur tikið seg nógv fram frá seinna veraldarbardaga fram til dagin í dag. Vit hava fylgt við mentanar-økinum hjá hvørjum øðrum og sæð hvussu norður-lendskar listaútbúgvingar og listastovnar hava verið ment og útbýgd. Listafólk og fólk í leiðandi stórvum hava havt høvi til at sam-skifta á fjølbroyttan hátt, og tey hava greitt hvørjum øðrum frá sínum egnu royndum. Tað hevur borið til at geva út bókur, vísa filmar og fáa vitjanir av leikpallum, tónlistarfólki og listaframsýningum úr hinum Norðurlondunum. Fyrr var samstarvið millum hesi londini eyðkent av vantandi kunneleika, men nú er veruleikin ein heilt ann-ar.

Norrøna ráðharranevndin og svenska ríkisstjórnin, sum hetta árið hevur for-mansskapin í Norðurland-ráðnum, hava gjort av at beina burtur tær samstarvs-avmarkingar, ið norður-lendsk landmørk hava elvt til. Fyrrverandi danski for-sætisráðharrin, Poul Schlüter, hevur átiakið sær at arbeiða við hesum, og

hann er longu komin rætti-liga langt. Harvið hevur hann avsannað ta mytu, at í norrønum samstarvi verður meira gjort av at kanna og koma við tilmlæum enn at fáa nakað veruligt á skaftið.

Úrslitið av hesum, og tann sannroynd, at Poul Schlüter heldur á at arbeiða við uppgávuni, er orsøkin til, at eg havi hug at vísa á eina gongda leið til at menna norðurlenska list; at mynda ein heildarlista-marknað fyri øll Norður-lond. Í dag er t.d. lættari at senda eina myndlista-fram-sýning úr Íslandi, Føroyum ella Grønlandi til Dan-markar enn til Noregs. Or-søkin er tann, at Danmørk er limur í ES, sum er ein marknaðarheild. Av somu orsøk er ikki neyðugt at fara gjøgnum stírvin toll-kervi, tá ið ein leikpallur ella ein myndlistafram-sýning verða send millum

Finnland, Svøríki ella Dan-mørk, men tá ið framsýn-ingin kemur til Noregs og haðani víðari til Svøríkis renir tú teg í ein veruligan tollmúr. Her mugu broyt-ingar verða framar, og al-neyðugt er, at gera øll Norðurlond til eina markn-aðarheild á mentanarøkin-um. Ein onnur orsøk til tørvin á hesum, er tann sannroynd, at eitt nú tolltryggingartreytir kunnu forða smærri leikhúsum, listaframsýningum ella einstaklingum at gera seg galdandi í norðurlenskum høpi.

Verða Norðurlond ein heildarmarknaður á ment-anarøkinum, hevði tað bøtt munandi um skatta-viður-skiftini hjá listafólki. Nógvastaðni verða listafólk skrásett sum sjálvstøðug vinnurekandi, og sostatt verður tann listaliga inntøk-an mett at vera við til at figgja skapanargongdina. Í tráð við hetta átti at borið til at skatta listafólk í heim-landinum, tá ið verk teirra verða nýtt í hinum Norður-londunum, og sostatt høvdu vit fingið ein heildarlista-marknað í Norðurlondum. Hetta hevði havt veruliga stóran týðning fyri mong listafólk og ikki minst fyri ymsar mentanarstovnar, ið høvdu sloppið undan eini ørgrynnu av pappirsarbeiði.

Høgni Hoydal

Sosialurin í Norðoyggjum:
Postsmoga 231
Nólsoyar Pálsgota 1, 700 Klaksvík
tel. 458686 fax 458687
e-post: klaksvik@socialurin.fo

Sosialurin í Suðuroy:
tel. 375364 fax 375464
tel. 220727
e-post: aki@socialurin.fo
e-post: dagfinn@socialurin.fo

Sosialurin í Eysturoy:
Postsmoga 143, Saltangará
tel. 447820 fax 449520
tel. 225429
e-post: vilmund@socialurin.fo

Sosialurin í Vágum:
360 Sandavágur
tel. 333820, 220507 fax 333720
e-post: edvard@socialurin.fo
e-post: vagar@socialurin.fo

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

VIÐMERKINGAR

Frá Erasmus Montanus til talibanus

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal

Høgni Hoydal